

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra. 1 kor. Egy óra. 50 fill.
 Negyedévre . . . 3 . Negyedévre 4 . 50 .

Felelős szerkesztő:
IFJ. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Placz-utca 47. és 49. szám.

Válasz

Veszprémy István v. m. biz. tag urnak hozzám intézett nyílt levelére.

Kedves Barátom!

Éppen a magát elnapolt képviselőházból hazaérkezve vettem a Debreczeni Független Újság tegnapi számát, melyben nyílt levelet intézel hozzám s felszólítás arra, hogy hazánk mai valóságos politikai helyzetére tekintettel hívjak össze vármegyénk területéről értekezletet, mely megbeszelné azt, hogy mit kell tennünk a fenyegető politikai veszély elhárítása és megakadályozására.

Jól esett hazafias levelednek olvasása, ismételt bizonyítékát találtam benne, hogy ha veszély fenyegeti hazánkat és annak alkotmányát, benned mindenkor hű barátot és támogatót találok mozgalom megindítása és sikeres vezetéséhez, mely egyrésztől elődeink dicső multjához, hazafias vármegyénk hagyományaihoz minden tekintetben méltó; másrésztől pedig alkalmas arra, hogy vármegyénk bizottsági közgyűlése a maga egész súlyával léphessen fel az alkotmányellenes s bárhonnán jövő intézkedés meghusítására.

Azt gondolom azonban, hogy le-

veled megírására közvetlen alkalmat a Fejérváry féle kisebbségi vagy átmeneti kormány küszöbön állott kinevezése adta, mely elvileg azóta fordulatot vett s a hogy én értesülve vagyok a Fejérváry kormány — legalább egyelőre — létre sem jön; a képviselőház is éppen ennek tudatában napolta el üléseit, Fejérváry az utolsó órában hirszerint Wekerle tanácsára meggondolta a helyzetet, lemondott merész vállalkozásáról s illetékes helyen jelentést tett visszavonulásáról s kérte a királyt, alakítson kormányt a parlamenti többség kebeléből, ugy is minden más kísérlet hiába való; azt hiszem nem tévedek, ha Kvassaynak fellépését már ennek következményeként tekintem, hogy az utóbbi sem járt sikerrel, az természetes, mert kifejezetten Kvassaynak a királytól megbízatása sem volt.

A súlyos válság tehát érdemileg ma is ott van, a hová január 26-án jutott; teljesen igen nagy magában ez a tény, hogy a válság ily hosszú ideig tart, elég ok az a hazafias aggodalom feltámasztására s a törvényhatóságoknak, mint az alkotmány óreinek tiltakozó megnyilatkozására.

Azt tudjuk, hogy vármegyénk közönsége mult hó 16-án e tárgyban már teljes hazafisággal nyilatkozott, a nemzeti követelések megadása és a parlamenti többségre támaszkodó kormány kinevezése iránt a képviselőházhhoz feliratot intézett; az ország törvényhatóságai most nyilatkoznak sorra hasonló értelemben; én még nem mondtam fel a reményt hogy egy nemzetnek teljesen alkotmányos formák között kialakult akarata teljesedésbe ne menjen, tehát várok még a következményekre, résen vagyok és figyelek s a mint bekövetkezettnek látom ezt az időt, mikor ősi alkotmányunk védelmét a társadalomnak, a vármegyéknek és városoknak kell átvenni: az első percben a cselekvés terére lépek s minden erőmmel azon leendek, hogy alkotmányunk védelmében teendő lépéseink, multunk és jelenünkhöz méltók és határozottak legyenek.

Óvja a gondviselés sokat szenvedett nemzetünket a veszély bekövetkezésétől, de ha mégis be áll, úgy hiszem hogy te és a többi barátaim bármilyen állásban legyenek is, az egész vármegye közönségével együtt fogunk

Áldozatok.

Potocky gróf, a nagy utolsó sarja halálán volt. Minden erejét elvette már a gyilkos kór, de mielőtt végkép elpusztította volna, ajándékozott neki néhány boldog percet.

Melléből már alig hallhatóan törtek elő a kinos hörgések és csak homlokának hideg verejtéke sejtetett va ami nagy lelki indulatot.

Lelkében átvonult a rózsás gyermekkor mikor a falu aprajával játszadozott a kastély parkjában, azután az ifju évek boldog küzdését látta, hogyan harcolt külső ellen-séggel és a magáéval, a balítéletekkel. Milyen gyönyörrel szivta magába azoknak az íróknak igéit, kik teljes egyenlőségért kiáltoznak. — Atyját látta maga előtt, a buzgó lengyel nemes, délczeg alakjával, minden erényével, minden bűnével. Anyját, kit legszébb éveiben kellett a kriptába helyezni. Barátokat és rokonokat, kik főött virágok nyílnak és fonyadoznak évről-évre.

A szűkebb családi kör látomásai után láza tovább vezette őt. Látta hősi küzdelmében vitéz nemzetét, mint tusakodik egy emberségtelen kordával, ki nem ismer jogot,

csak hatalmat és megalázkodást. És azt is látta, hogy az ő népe elveszett . . .

Egy mély sóhajlás és Potoczky gróf meghalt.

Meghalt mindenki nélkül. Barátai szívesen eljöttek volna a drága bajtárs betegágyához, de hol vannak a barátok? Ki Szibériában bűnbödik, mert nem tűrhetette a muszka önkénykedést. Ki Párisban vagy Turinban eszi a száműzetés kenyereit, mások meg jeltelen sirdomb alatt hallgatnak.

De a barátok helyett megjelent néhány orosz katonatiszt, egy rendőrhadnagy és a császári fiskális, hogy a gazdátlan birtokot lefoglalják a statusnak.

Két napig feküdt nyitott koporsóban a gróf. Azután befedték a koporsót. Galamb-ősz szolgálk vitték le a tereméből a kis kápolná elé. A durva tenyerű jobbágyok szeméből pergett a könny, mintha atyjukat kísérték volna utolsó útjára.

Ambroszius páter, az ősz plébános beszentelte a halottat. A czeremónia után a halotti beszédhez fogott.

A magas aggastyán nem tette a legjobb benyomást a hatóság uraira. Nem látszott meg rajta semmiképen a kenetteljes alázat, a mit papoktól megszoktak az orosz urak.

Sokolov hadnagy úgy érezte magát, mintha hideg víz futna át a gerinczén.

A páter nagyon egyszerűen beszélt. Nem fűszerezte beszédét a szent atyák írsáinak idézetével, hanem úgy beszélt, ahogy szíve dikált neki.

Hangos tiszta kiejtéssel beszélt. Dicsőítette a hálalt, mely a lengyel ember legjobb barátja.

— Miért sirtok? mondta a körülálló parasztoknak, — ne sirtatok; akit e koporsó befed, az megtette a kötelességét hazája iránt és ti irántatok.

Sokolov a rendőrtisztekhez fordult.

— Az öreg nagyon heveskedik, — mondá.

— A legtökéletesebb élet semmisült meg ezzel, a ki itt előttem fekszik — folytatja a tisztelendő atya. — Miért hallgatnám el érdemeit, Potoczky Ádám, népem legdicsőbb fia, miért talán ezek miatt itt, a kik mint hiénák gyűltek ide erre a szent helyre a te lábaidhoz.

Az urak összenéztek. Sokolov hadnagy izgatottan nyult fegyverzsebébe és egész teste reszketett.

A pap kiegyenesedett. Az aggastyán

Sirolin

legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint **idült bronchitis, számarhurut** és különösen **lábbadozóknál influenza után**

ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4.— kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg aiant czéggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár **Basel** (Svájcz.)

küzdeni és együtt egy szívvel, lélekkel fogunk meghiusítani minden oly ter-
vet, mely második ezer évet ért alkot-
mányunkat sark tételeiből kiforgatni, s
törvényeink szentségében nevelte hi-
tünket megingatni akarná.

E remény és biztos tudatban üd-
vözöl téged: Hajduszoboszlón, 1905.
június 7-én

tisztelő barátod
Kovács Gyula.

Forradalom Norvégiában.

(Az elcsapott király miatt.)

Lelketrázó perspektívát nyújt Magyar-
ország számára a Skandináv félszigeten kez-
dő tragédia. Norvégia Magyarország, Svéd-
ország Ausztria.

És Norvégia ellentétbe került a svéd
királyllyal, a ki a norvég nép ellen s a svéd
nép mellett döntött.

Norvégia elszakította a fohsát s det-
ronizálta Oszkár királyt. Sem a király, sem
Svédország ezt tétlenül nem nézhetik s már
csak napok kérdése, mikor üzen hadat egy-
másnak a két ország, amely eddig békesség-
ben egy közös uralkodó alatt élt egymás
mellett.

Berlin, június 8.

Krisztániából jelentik: Az utcá-
kon óriási néptömeg hömpölyög. A
házak fel vannak lobogóva. Sűrűn
hallatszik a kiáltás:

— Le a királyllyal! Éljen a for-
radalom.

A hadügyminiszterium ma rende-
letet bocsátott ki ötvenezer tartalékos
behívására nézve. A lakosság biztosra
veszi a háború kitörését. A lapok kü-
lön kiadásban jelentik, hogy az eset-
leges háborúban Dánia Norvégiát tá-
mogatni fogja.

olyan halálmegvetéssel szónokolt, mint egy
proféta.

— Oh, Ádám, milyen ember voltál te!
Te nem úgy szeretted hazadat, mint mi.
Mert mi másokat is szeretünk a haza mel-
let, családunkat, gyermekeinket, de te
Ádám, te senki másra e földön nem szeret-
tél, csak boldogtalan, elveszett lengyeleidet.

A hadnagy magán kívül volt. Halál-
sápadtan izgett-mozgott.

— És milyen más módon szeretted
te a hazadat, — folytatja a páter, — ig-
zán másképen mint mi. Te atézerted,
hogy nemcsak az oroszok a mi ellenségünk,
hanem az a meghasonlás, a mi a nép és
nemesek között van. Te büszke nemesek
ivadéka megértetted azt és őseid fenyvése
helyett, egyszerű udvarházzá alakítottad
kastélyodat, belőled pedig egyszerű gazda
lett, aki nem ismer rangkülönöséget ember
és ember között. Ezzel a nemes felfoga-
soddal. Ádám, te többet ártottál ellensége-
inknek, mint sok hősi és vitézi a harcmezőn. És, ha valamikor rabbi-
incseink lehuinak, nekör neked nagy részed lesz
abban . . .

A rendőrhadnagy odalépett a paphoz,
hogy vasra verje a „láztót” Abban a pil-
lanatban Sokolov tiszt egyet lőtt és az őz
pater barátja koporsójára omlott.

Az áldozat vére pirosra festette a
másik áldozat feketé koporsóját.

Sz. I

Politikai híreink.

Budapest, június 8.

Licítálások a kabinet alakítása körül.

Egészen olcsón adják. Megelégszenek
azzal, ha a készülő Fejérváry-kabinetbe
négy minisztert tudnak fogni. Ez nem min-
den ok nélkül történik így. Négy emberrel
könnyebb boldogulni, mint kilenczel és ha
kilencz miniszteri fizetést elosztunk négyre,
az így sokkal jobban dotált négy ur teljes
megelégedésére lehet számítani.

Eddig — és ezt mint pozitívumot
emlegetik. a következők vállalkoztak kor-
mányzásra:

Fejérváry Géza miniszterelnök,
György Endre földművelés,
Rosner Ervin kereskedelem,
Popovics Sándor pénzügy és
Bernáth Géza igazságügy.

A többi tárczákat felosztják és át-
menetileg, míg egy végleges kormány meg-
alakulására mód kínálkozik, ők kormá-
nyoznak.

Szenzációs tervek.

Kvassay koma mégsem juthatott
teljesen megbízás nélkül. Már az is
ellene bizonyít, hogy Kvassay a leg-
határozottabbau ismeri a korona szán-
dékait és terveit, a melyeket állítólag
közölt is Kossuthékkal. E szerint első
sorban is azt akarja a korona, hogy
az új kormány egyik párt kötele-
kébe sem tartozzék. Az új kormány
csak néhány tagból álljon, a Ház-
ban bemutatkozzék, de egyben ki-
jelentse, hogy csak átmenetileg,
ügykezelő kormány és semmiféle
kezdeményezésre nem fog vállal-
kozni. A válság megoldása után pe-
dig azonnal átadja helyét a végle-
ges kormánynak.

Ez a kormány nem kér sem in-
demnitást, sem ujonczot, csak ügy-
vezető és leghelyesebb lenne, ha a
kormány bemutatkozása után a
Ház üléseit a válság megoldásáig,
tehát bizonytalan időre elnapolja.

A korona terve, hogy az összes
67-es alapon álló és ide húzó pár-
tokat egyesítve, az új választásokat
előkészítse. Ha az egyesítés a mos-
tani pártkeretekben nem sikerül, ala-
kuljon új 67-es párt.

A katonai rendkívüli kiadásokra
az új kormány nem fog semmit sem
kérni, sem felhasználni. A kvóta meg-
állapításánál azonban tekintetbe veendő
Magyarország kívánsága a hadsereg
vezényleti nyelvét illetőleg és Kvassay
szerint az osztrák ellentállást le lehet
győzni, ha a kvótát 35 százalékról
42 százalékra emelik föl, tehát azt
az arányt veszik alapul, amelyben a
magyar hadsereg a közös hadsereg-
ben képviselve van.

Ha a koalíció az ilyen ügyve-
zető kabinetalakítást megakadályozná,
akkor a harcz és háború kabinet kerül
sorra.

Ezeket mondotta Kvassay és ismer-
tette, mint a korona tervét, — ha ugyan
igaz a hír . . .

Nyugalomba menő főispán.

Molnár Viktor dr., Temesvármegye fő-
ispánja nyugalomba vonul. Molnár Viktor
dr., aki Molnár István, Zemplén vármegye
nyugalmozott főispánjának a fia, Zemplén-
megyében, kelecsényi birtokán fog meg-
telepedni.

Vármegyénk és vidéke.

Esperesi látogatás. Dr. Baltazár
Dezső, a hajdu alsószabolcsi ev. ref.
egyházmege kiváló esperese, esperesi
látogató körutra indult Hajduböször-
ményből. — Legutóbb Tiszapolgáron
időzött.

Elgázolt siketnéma. A Nagyvárad-
ról Székelyhid felé menő személyvonat vá-
gányain végzetes szerencsétlenség történt
tegnap. Körülbelül három kilométernyire Dió-
szeg állomástól egy siketnéma került a moz-
dony kerekai alá és teljesen szétdarabolva
maradt a vágányok között. A mozdonyvezető
észrevette, hogy a mozdony előtt a vága-
nyokon egy ember tartózkodik és éles fűty-
szóval figyelmeztette a szerencsétlent a kö-
zelgő veszedelemre. Természetes, hogy a
siketnéma, a ki háttal állott a vonat felé,
nem hallotta a figyelmeztetést és nem moz-
dult. A mozdonyvezető teljes erővel fékezni
kezdett, de már késő volt. A szerencsétlen
a mozdony kerekai alá került. A nyomban
megejtett vizsgálat kiderítette, hogy a szét-
roncsolt testü áldozat Laurencics János dió-
szegi lakos, siketnéma földműves.

Eljegyzés előtt a halálba. Csá-
báról jelemt tudásitónk, hogy a csabai ka-
szárnyaban Vajda Géza nevü közbaka agyon-
lőtte magát. Az öngyilkosság oka érthet-
len. Vajda szerelmes volt Rosevassar Berta
nevü nagyváradi leányba, akivel vasárnapra
volt kitűzve az eljegyzése. Menyasszonyához
bucsulevelet írt, a melyhez arczképét is el-
küldte emlékül, de hogy mi kényszerítette
épen eljegyzése előtt e végzetes tettére
arra nézve nem írt semmit — bucsulevelé-
ben sem.

Nagy események küszöbén.

— A munkásság harca. —

Budapest, június 8.

A Budapest munkásságának ve-
zérei tegnap este kimondották, hogy
a vezetésük alatt álló szakmák, tehát
egész Budapest munkássága a magáévá
teszi a sztrájkoló vas- és fémmunkások
ügyét, miután a Gépgyárosok Szövet-
sége s az ezt támogató hatalmi fak-
torok nemcsak e sztrájkot, hanem a
munkásság szervezetét is megakarják
törni. Ez pedig egyenlő lenne a pro-
letár mozgalom eddigi gazdasági és
politikai eredményeinek megsemmisi-
tésével. Megdöbentően súlyos, kö-
vetkezményterhes események előtt áll
tehát Budapest, sőt az egész ország:

A tegnapi határozat egyértelmü az al-
talanos sztrájkra való elszántsággal. Az
általános sztrájk pedig egyértelmü nálunk,
ahol a nép oly szenvedélyes, a hatóságok
oly elfogultak, a rendőrség oly „ener-
gikus” — egy vicinális polgárháborúval.
Legyünk tisztában azzal, hogy Magyar-
ország olyan ország, ahol egy általános
sztrájk verfürdöket provokálhat!

Még csak ez kellett ennek a poli-
tikai szerencsétlenségekben eviczkélő or-
szágnak!

A budapesti szakegyletek vezetői teg-

nap a bádósok szakegyletében tartott tanácskozáson kijelentették, hogy ha a vas- és gépgyári munkások helyzete megköveteli, nem riadnak vissza az általános sztrájk alkalmazásától sem.

A határozatból csak ennyi jutott nyilvánosságra. De amint értesülünk a munkásvezérek megbeszéltek már az általános sztrájk megkezdésének részleteit is s egyhangulag belenyugodtak abba, hogy hajlandó a munkásságnak ez idő szerint való végső eszközhöz nyulni.

A tanácskozás lefolyását s az egyes felszólalásokat titokban tartják. Holnap vagy holnapután azonban az összes szakszervezetek gyűléseket fognak külön-külön tartani, melyekben publikálni fogják, mit határoztak a tegnapi tanácskozáson s a határozatot provokálnak arra nézve, bele megy-e a munkásság az általános sztrájkba.

A munkások közt eddig harcizás, lelkes hangulat, kétségtelen, hogy mindenütt egyhangulag fogják elhatározni az általános sztrájkban való részvételt.

A zöld vadászhoz címzett vendégtöbbség a bizalmi férfiak az összes sztrájkbló munkásokat a nagygyűlésre hívta össze.

A zöldvadászt és a szomszédos vendéglékel már a reggeli órákban óriási embertömeg lepte el, ahol a nagygyűlést tartják, pódiumokat emeltek, külön pódiumot a nőknek.

A nagygyűlés helyén közel 20000 munkás és munkásnő gyűlt össze és várta az ülés megnyitását és az első szónokot Tessedák Károly személyében.

A közeli rendőrlaktanyában is készültek a nagygyűlésre, a Mosonyi-utcai laktanyából egész hadsereg lovas és gyalogos rendőr jött ki és helyezkedett el a Hermina-uti laktanya udvarán.

A nagygyűlés a jövő hétre, ha addig a viszonyokban változás nem áll be, valószínűleg kifogja mondani az általános sztrájkot.

Városi közigazgatásunk.

Az új szervezet és a fizetésrendezés.

II.

Cseberből vederbe.

Nem szabad kicsinyes szempontból megítélni a fizetésrendezés ügyét. Ostoba felfogás az, hogy tudta mindenki, milyen fizetésért vállalt hivatalát; ha pedig nem tetszik, keressen jobbat magának. Így nem szabad gondolkodni. A gazda is, mikor vásárra hajítja az eladásra szánt jószágát — és látja, hogy nagy a kereslet, kevés a kínálat, tehát jóval nagyobb árat kap érte, bizony drágábban adja el, holott a vásárra indultakor olcsóbbért is adta volna a számítása szerint.

Tudja a tisztviselő is, milyen fizetésért vállalta a hivatalát, de csak később látja, hogy a fizetés kevés, belőle tisztességesen megélni nem tud, holott munkája, képzettsége és társadalmi állása után jóval többet érdelne. Meztitláb, rongyos ruhában nem járhat, a felesége nem mehet mosni, kofászkodni vagy a gyárba dolgozni, mint a szolga, a rendőr vagy hajdu felesége. A gyermekeit taníttatni kell, ruházni, táplálni és az a fizetés, amelyre pl. legénykorában megválasztották, később, amikor családot alapított 4—5 gyermeke van, kevés, abból megélni képtelen.

Természetes dolog tehát, ha adósságba merül, anyagi zavarokkal küzd, nyomorog. Még jó, ha pénzt nem kezel, mert akkor hozzányul, sikkaszt, — amugy ellenben mellékfoglalkozást űz, a feleket sarcolja, zugirásztal foglalkozik — a hivatalát pedig elhanyagolja.

Olcsó husnak hig a leve. Az olcsó munkaerőnek is ez a hátránya. A rosszul fizetett tisztviselőktől jó munkát és sokat kívánni nem is lehet. Rossz fizetésért jó munkaerőt nem is lehet kapni. Innen van aztán az, hogy a közigazgatáshoz rendszeren a gyöngébb tehetségteleb, hogy így mondjam, selejtesebb munkaerő kerül. Fent-lent egyaránt. Sőt mi több, az igazi tehetséget a közigazgatási pályáról a sógorság-komaság ki is üldözi rendszeren mert a tehetség tudásával, akaraterejével és munkabírásával nem tudja felvenni a versenyt már pedig a tehetségtelen, akarat nélküli és munkaképtelen emberek menedéke gyakran még ma is — a közigazgatási pálya.

Az olcsó és selejtes munkaerőből sok kell. Ezért kell folyton szaporítani az állásokat, úgy hogy ma már elviselhetetlen teher ez a rosszul közigazgatott közönségre.

Ezzel a rendszerrel szakítani kell. Jó munkaerőkkel lehet csak jó munkát végezni, de a jó munkaerőket meg is kell fizetni tisztességesen. Meg is lehet a közönség megterhelése nélkül.

Hogyan? Kérdik. Ujjá kell szervezni az egész közigazgatást. De akkor hozzáértő embereknek kell végezni ezt a munkát. Sajnos, a szervező bizottságban ilyen ember nem igen volt. Az egyik is, a másik is konyított valamit a dologhoz, de az egész szervezethez, az alapos munkához értő ember nem volt, a főbb tisztviselők pedig a saját kényelmökre szervezték az osztályukat, a fizetésrendezésnél pedig éppen csak saját érdekeiket (milyen meghatározó jöszívűség!) méltányolták, a többinek pedig csak konczot szántak, a korpótlékok.

Szóval igen alacsony és kicsinyes szempontokból indultak ki. Hogy semmire sem jutottak, ezt éppen ennek köszönhetik. Azon pedig senki sem akadna meg, ha a közgyűlés egyszerűen visszautasítaná az új szervezetet minden más javaslattal együtt, mert az se jót a városi közigazgatásra, se a tisztviselőkre nem tartalmaz. Cseberből vederbe jutni pedig nem lehet czélja a város törvényhatósági bizottságának.

Az Olajütő szabályozása. A bérharcban álló munkások tanyáját szabályozni akarja a város. Aczél Géza főmérnök 19 telekre osztotta fel, amelyeket nyilvános árverésen fognak eladni négyszögölenként 4 koronáért.

Egyházak és iskolák.

Ifjusági ünnepély. A debreczeni római kath. főgimnázium önképzőkörök remekül sikerült évzáró ünnepélyt tartott. Az intézet dísztermében megjelent nagyszámú előkelő közönségnek pompás élvezetben volt része. A gyönyörű műsor minden egyes száma hatást keltett. A páratlan sikerben igen nagy érdeme van az önképzőkör tevékeny és fáradhatatlan vezetőjének dr. Szücs Istvánnak, aki rövid idő alatt nemcsak megteremtette, hanem megteremtve és felvirágoztatva magas színvonalra is emelte az intézet zenekarát és önképzőkörét. Jól esett látnunk a szülők és az érdeklődő közönség őszinte örömét és lelkesedését. De a szereplők is, dicsőretükre legyen mondva, kitettek magukért. Ugy a zenében, mint a szavaltatban tehetségük legjavát mutatták be, kaptak is nagyon sok tapsot és elismerést. De az ünnepélynek egyik

fénypontja és sokáig emlékezetes része dr. Jászai Rezső bucsubeszéde volt. A jó igazgató és kiváló szónok szívéhez szólóan bucsuztatta el a VIII. osztályt végzett ifjakat az intézettől. Szavaival előbb könyeket csalt a hallgatóság szemébe, utóbb a lelkesedés tüzeit gyulasztotta ki benne. Ezután a pályanyertes munkák megjutalmazása következett. Leírhatatlan az a büszkeség, az a boldogság, a melylyel egy tanulóifjú az első írói honorariumot átveszi. A nagyszerű ünnepély után új, szokatlan műélvezet várta a közönséget. Az intézet rajztermében Leszcynszki Kornél rajztanár és jőnevű festőművész gyönyörű rajzkiállítást rendezett. A legegységibb vonásoktól a rajzolás és festés művészetéig természetes fejlődésben találtunk dolgokat és olyan meglepő alkotásokat is, amelyek közül egyik-másik bátran képtárlatra is kerülhetne. A hol így nevelik és képezik ki az ifjúságot, ott annak haladnia, boldogulnia kell.

UJDONSÁGOK.

Tolnay Kornél hazaérkezett.

— 2 hónapig amerikai tanulmányuton. —

Tolnay Kornél, az államvasutak debreczeni kiváló üzletvezetője, mint a magyar kormány kiküldöttje utazott ki két hónappal ezelőtt Amerikába. És a világ összes vasutainak kongresszusán, az amerikai világhiállítás alkalmával, mint előadó is közreműködött.

Tolnay Kornél ezután amerikai időzését az ottani vasuti viszonyok tanulmányozására fordította és csütörtökön a déli vonattal érkezett haza, tíz napi hajózás és vasuti utazás után Debreczenbe.

Kedves, felejthetetlen emléke marad azon 4—500 főnyi vasuti tisztviselőnek és a debreczeni társas élet más tagjainak, a kik ezen magas műveltségű, tetőtől talpig megnyerő uriember üdvözlésére a vasuti állomáshoz olyan természetes szeretettel sereglettek ki.

Néhány meleg köszöntő szó és több forró kézzsoritás, ezzel vége volt a kedves tüntetésnek. Csakis helyeselni tudjuk, hogy holmi kilátásba helyezett rezesbanda czintányérozásával nem zavarták meg a fogadtatás rögtönzött, természetes, gyöngéd és mégis olyan megkapó szép jelenetét.

Mi is igaz örömmel köszöntjük ezt a minden tekintetben kiváló magyar fő-tisztviselőnk és vasuti vezetőférfiunkat itthon. Hisszük, hogy Tolnay Kornél módot lel arra, miszerint amerikai körútján szerzett gazdag tapasztalatait és éles tehetségét jellemző érdekes, tanulságos megfigyeléseit a művelt magyar közönséggel, sőt Európával is megfogja ösmertetni; mert Tolnay Kornél nem tartozik a „Baedekerszerű“ utazók sorába. Önálló az útja, a megfigyelése és azokban közkinccsek rejlenek.

Isten hozta! Igazi örömmel köszöntjük itthonában.

Ülés a kamaránál.

Debreczen június 8.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ma délután 3 órakor tartotta a legközelebbi közgyűlését előkészítő kereskedelmi szakosztályi ülését Szent Királyi Tivadar elnöke alatt.

A szakosztály több fontos kereskedelmi érdekű ügyet tárgyalt s több kereskedelmi szakkérdésben állapította meg a közgyűlés elé terjesztendő véleményét. Egy helybeli iparos azon panaszára, hogy a M. A. V. egy június hó elseje óta érvénybe lépett szabály alapján azon küldemények szállítását, melyek küldemények az iparos reklámbélyegzőjével vannak megjelölve, megtagadja, (hacsak a reklámért külön díj fizetés nem történik), azon javaslatot teszi a közgyűlésnek, hogy a panasz alaposága esetén orvosló-feltesztést tegyen. Az országos erdészeti egyesület azon feltesztését, hogy a puha-fánál még mindig használatos bécsi mérték kiküszöböltesse és helyette az 1874: VIII. t. cz.-vel kötelezővé tett méter mérték használata rendeltessék el, a közgyűlésnek pártolásra ajánlja. Az osztály a pénzügyminiszter meghagyása folytán a sör, szesz és ásványolajfogyasztási adó szaktanácsokba a kamara részéről beválasztandó egy tag és póttag választása iránt is javaslatot tett a közgyűlésnek. Végül titkár előterjesztette a már régebben folyó cégrendezések ügyében cégzek újabb összeállított névsorát, melyek halálozás, elköltözés avagy más czímen megszűntek. Az osztály ezeknek töröltetését fogja a közgyűlésnek javasolni.

Több kisebb ügy tárgyalása után az ülés véget ért.

— Személyi hírek.

Szávay Gyula a ker. és iparkamarai titkár, a V. H. O. Sz. alelnöke, ifjabb Móricz Pál f. szerkesztőnk Szegedről, a Kulinyi Zsigmond temetéséről hazaérkeztek. — Csanádi Arthur altábornagy Debreczenben időzik.

— **Természettudósok a Hortobágyon.** A természettudományi társulat értesítette Debreczen város polgármesterét, hogy a Bécsben tartott nemzetközi botanikus gyűlés intéző bizottsága 30 40, a világ minden részéből összesereglett természettudóssal, körutat rendez Magyarországon és a társaság eljön Debreczenbe is megtekinteni a Hortobágyot. Kovács József polgármester bejelentette ezt a tanácsnak, a mely kijelentette, hogy szívesen kalauzolja a vendégeket. A fogadásra és a hortobágyi kirándulás rendezésére alakult előkészítő bizottság csütörtökön délután meg is alakult. Elnöke lett a polgármester, helyettese Vécsey Imre főjegyző, titkárja Varga Károly jegyző, tagjai pedig a tanács tagjai, a jegyzők, Simonfy Imre, dr. Öreg János, Nadasdy Alajos, Wolafka Antal, dr. Lagányi Gyula, dr. Török Péter, a természettudományi társulat tagjai, Stankovich gazdasági intézeti igazgató, Kerpely Kálmán és dr. Sporzon Pál tanárok. Az eddigi megállapodások szerint a tudósok megtekintik a Hortobágyot, a gazdasági tanintézetet, a pallagi dohánykísérleti állomást és a Nagyerdőt.

— **Csokonai körünk részvéte.** A vidéki hírlapírószövetség elnöke Kulinyi Zsigmond halála alkalmából a mi Csokonai körünk a következő részvétiratot intézte a szegedi Dugonics-társasághoz, amelynek az elhunyt oszlopos tagja volt:

A debreczeni Csokonai kör igaz részvétellel értesült Kulinyi Zsigmondnak,

a Dugonics-társaság tagjának oly korán bekövetkezett haláláról. A boldogult mint a vidéki hírlapíródalom elismert vezére, mint a magyar közgazdasági kérdéseknek szakképzett fejtegetője, mint Szeged multjának lelkes buvárlója sokkal nagyobb irt hagyott maga után, mintsem a veszteséget a Csokonai kör is mélyen át ne érezné. E fájdalommal érzésünket ujonnan kifejezve, maradunk a Dugonics-társaság iránti hazafias tisztelettel Debreczenben 1905. június 7. Géresi Kálmán, a Csokonai kör elnöke, Kardos Albert, a Csokonai kör titkára.

— **Nogi tábornok egy magyar leánynak.** A marosvásárhelyi „Székelység”-ben olvassuk a következő kedves hirt: Egy bájos kis leány, báró Huszár Mariska, az abafői báró Huszár leánya szenvedélyes bélyeggyűjtő s folyton azon töprengett, miként szerezhetné meg a távol Kelet bélyegeit. Töprengései közben érdekes ötlete támadt. Megtudta ugyan is, hogy Nogi tábornok is bélyeggyűjtő. Levelet irt tehát angol nyelven a port-arthuri hősnek s levelében elküldte neki az idevaló összes bélyegeket s cserébe japáni, kínai és mongol bélyegeket kért tőle. A levél elment még tavaly és a kis leány csak várt várt a válaszra. Hat hónap múlva most megérkezett végre a várva-várt levél, melyben Nogi sajátkezű aláírásával bocsánatot kér a baronesztől, hogy olyan későn válaszol, de — ugymond — nagyon el van foglalva a csatatéren... Egyszermind mellékelte a kért bélyegyet s levelét így végezte: „Kezeit csókolja alázatos tisztelettel: Nogi tábornok.” Nogi a levelét szintén angol nyelven irta.

— **Hogy irtják a sáskát?** A hortobágyi sáska irtásról sokan azt gondolják, hogy a sáskákat úgy kergetik seprűvel, bottal, pedig nem úgy irtják. A fekete lárvás hajtók tömött sorban felállanak a meghajtott terület szélén lassan, arasznyiakat lépve kergetik a fekete vászonnal megriasztott sáskákat az árkok és gödrök felé, ahol elföldelik őket. Eddig 300 milliónál több sáskát pusztítottak el. Az is érdekes, hogy számolják meg őket. Az apró sáskákat literesbe teszik és az első liter tartalmát megszámlálják és azután literenként dobják a gödrökbe. Ahány liter, annyival szorozzák az első literben megszámlált sáskák számát. Volt nap, hogy 25 milliót is elpusztítottak.

— **Az idegen szén ellen.** A városi közkórháznál tudvalevőleg csak porosz szén szállítására irták ki a pályázatot, holott a magyar szén is versenyképes. A magyar gyáriparosok szövetsége kifogást tett a magyar szén kizárása ellen és a tanács felhívta dr. Ujfalussy József igazgató-főorvost, hogy véleményes jelentést tegyen a dologról.

— **Esküvők.** Mint fehértemplomi tudósítók írja ott ma csütörtökön örök hűséget esküdött Bálint Lajos bártfai járásbíró Hepke Tibor fehértemplomi könyvkereskedő magas műveltségű leányának Matildának. A násznagyi tiszteget a menyasszony részéről Hepke Oszkár máv. főmérnök Debreczenből, a menyasszony részéről Gerner József máv. tisztviselő Rákos-Ligetről töltötték be. Az

igaz szerelemből fakadt frigyhez a rokonok és jóismerősök szerencsekívánata fűződik. — Pálffy Endre, a debreczeni postatisztikar egyik derék, buzgó tisztviselője f. hó 6-án kötött házasaát Lengyel Boriskával, Lengyel András földbirtokos leányával.

— **Siketnémánk körútja.** A debreczeni siketnéma intézet 6 tanulóival ma érkezett haza Oláh Károly tanácsnok és két tanár a szilágy-megyei körutáról. Szilágyosmlyón szerdán, Zilahon csütörtökön tartottak előadást szép közönség jelenlétében. Az erkölcsi siker anyagi eredményvel is fog járni, mert sokan megígérték, hogy az intézet javára alapítványokat tesznek.

— **Halálozások.** Meghaltak: Tóth István ev. ref. 9. hónapos. Orosz Erzsébet Dóra g. k. 2 éves, Török Lajos ev. ref. 37 éves, Tóth Róza ev. ref. 13 hónapos. Nagy Eszter ev. ref. 2 hónapos, Wágner Margit r. kath. 17 éves Török Róza ev. ref. 16 hónapos, Fridvalszki Róza róm. kath. 2 hónapos.

— **Megbirságotl vendéglősök.** A debreczeni vendéglősök és kávéosok közt nagy elkeseredést keltett, hogy a rendőrség kérlelhetetlen szigorral üldözi a zárórakihágásokat, *de nem általában, mert három üzletben soha sincs záróra*, mert a rendőrség szemmet huny. A bűnügyi osztályon csütörtökön is öt-hat üzletembert birságotl meg. Valamennyien kijelentették, hogy felebbeznek a tanácshoz, mert ha a Kossuth és Széchenyi kávéházban, azonkívül a Bikában hajnalig mulatni lehet és 2 órán tul is szól a zene, akkor a legnagyobb igazságtalanság őket a záróra negyed vagy félórai túllépéséért megbüntetni.

— **Kirándulás a Bocskay kertbe.** A debreczeni közönségnek kedves kiránduló helye lett rövid idő alatt a Bocskay kert, a mely versenyez már a nagyerdővel is, mert ott nincs por. Ma, pénteken este ünnepélyesen megnyitja a Bocskay-kertet a Bocskai-társaság, mely szép számú vendégsereget hívott össze, hogy nekik a Bocskai-kertet, a ligetet bemutassa. A kimenetel a délutáni és visszajövet az esti vonattal lesz.

— **Az elitelt munkásvezérek ügye.** A május elsején a betiltás daczara megtartott felvonulás miatt a rendőrség Gál István és 14 társát a rendőrség 200—100—50 és 25 korona pénz-bírságra ítélte. Az elitelt munkásvezérek felebbeztek a tanácshoz, amely azonban csütörtöki ülésén az első foku ítéletet helybenhagyta.

— **Halálozások.** Az alábbi gyászlapot kaptuk Kerékgyártó Sándortól és nejétől Szentessy Erzsébettől. Szomorodott szívvel tudatjuk kedves kis fiunk, testvérem, unokánk és öcsénk Lajoskának f. hó 7 én déli 12 órakor, életének, 3 ik évében, rövid szenvedés után történt csendes elhunytat. Kedves halottunk földi részei f. hó 9-én, d. u. 3 órakor fognak Kazinczy-utca, 7-ik sz. háznál a ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után a Hatvan-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Végtisz-

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmúlják a krondorfi és giesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégehajók esetén. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

tességtel-
natos szí-
és család-
lent be-
lyet özv-
Rózi és
től megt-
leányom-
zsikánál
életének
történet-
tunk hűlt
kor fog-
szerint,
től a S-
nyugalom
8. A dás
felett!

napja
szomba-
latok le-
latot a
nok k-
altáborn-
Arthur,
ilyen me-
nevezet-
szombat-
ezred ti-
és tiszte-

—
czeni ur-
11-én re-
rammja
totalizáló
kassai vá-
10-én est-
estélyt re-
gek tisz-

—
vetkezet-
totta me-
czenben
vidéki
gyűlésen
egyhang-
is válas-
Móricz,
ügyveze-
tagok:
mánt Sz-
Ernö és
vetkezet-
humánu-
sitani, é-
lását tü-
eddig m-

—
ban. A
amelyet
nagy any-
után tart-
Ott volta
Szávay G-
táv segéd-
társulati
Ábrahám
iskolai fe-
Simon, C-
Rosenber-
meglepett
talpraeset-
zettek ve-

—
Üzle-

tességtételére rokonaikat, ösmerőseinket bánatos szívvel meghívjuk. Kerékgyártó Sándor és családja. — Ugyancsak bimbóhállást jelent be ez a másik feketeszélű levél is, melyet özvegy Fridvalszky Rezsóné sz. Juhász Rózi és családja adtak ki: Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk felejthetetlen kis leányomnak, testvérekének, unokánknak Rózsikának folyó hó 8-án reggeli 10 órkor, életének 4-ik hetében, 2 heti betegség után történt gyászos elhunytát. Drága kis halottnak hült tetemei folyó hó 9-én d. u. 4 órkor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint, az Egyháztér 4-ik számú gyászházától a Szent-Anna utcái temetőben örök nyugalomra tétetni. Debreczen, 1905 június 8. Adás és béke a korán elhunyt hamvai felett!

— **Harczásati gyakorlat.** Nehéz napja lesz a 39 ik gyalogezrednek szombatou. Nagy harczásati gyakorlatok lesznek. A harczásati gyakorlatot a temesvári 7-ik hadtest parancsnok képviselőjében Csanádi Arthur altábornagy szemléli meg. Csanádi Arthur, aki csak most jár elsősorban ilyen megbizással Debreczenbe, a város nevezetességeit is megnézi és még szombat este elutazik. A 39 ik gyalogezred tisztjei tisztelegni fognak nála és tiszteletére lakomát adnak.

— **Az ügétő versenyek.** A debreczeni urkocsis egyesület június 10-én és 11-én rendezendő ügétő versenyének programja ma jelent meg. A versenyen lesz totalizátor is, amelynek vezetője Palagi B. a kassai vállalkozó lesz. Az urkocsis egyesület 10-én este a Dobos pavillonban fényes táncestélyt rendez a vidékről érkező vendégek tiszteletére.

— **Tiszavidéki mezőgazdák szövete.** Nagy érdeklődés mellett tartotta meg alakuló közgyűlését Debreczenben csütörtökön délelőtt a tiszavidéki mezőgazdák szövete. A gyűlésen Rickl Antal elnököt, akit egyhangulag az igazgatóság elnökévé is választottak; alelnök lett: Berger Móricz, ügyész: dr. Ábrahám Dezső, ügyvezető Mandel Jenő, igazgatósági tagok: Király József, Gara Lajos, Gyémánt Samu, Kenyeres Elek, Forrai Ernő és Geréby Pál. Az alakuló szövetkezet gazdasági törekvései mellett humánus terveket is meg akar valósítani, és különösen a kisgazdák istápotlását tűzte ki feladatául. Az alaptöke eddig már tuljegyezték.

— **Vizsga a pinczérszakiskolában.** A debreczeni pinczérszakiskolában, amelyet a vendéglős-ipartársulat tart fent nagy anyagi áldozatokkal, csütörtökön délután tartották meg az évről évre tartott vizsgákat. Ott voltak: Csányi Viktor tanfelügyelő, Szávay Gyula kamarai titkár, Nemes Gusztáv segédtanfelügyelő, Hauer Bertalan ipartársulati elnök, Törő Imre alelnök, dr. Ábrahám Dezső ügyész, Márton Jenő szakiskolai felügyelő, Erős Jakab, Rosenberg Simon, Ottó Sándor, ifj. Weichinger Károly, Rosenberg Sándor. A vizsgán mindenkit meglepett az elmés piccolók és borfiuk talpraesett felelete. A harmadikosztályt végzettek vérbizonyítványt kaptak. A legjobb

tanuló Vedres Bálint aranyórát, Rásó Gyula pedig ezüst érmet. A szakiskola igazgatója Polster Adolf, az elméleti tárgyak oktatója Elefánty Sándor, a gyakorlat tárgyaké pedig Lapáth Béla volt, akiket Csányi Viktor tanfelügyelő dicsért meg a szép eredményért. Este 8 órakor az ipartársulat elnöke, Hauer Bertalan lakomát adott az „Angol királynő” fehér termében az iskolalátogatók és a sajtó tiszteletére. A fehér asztal felett ötletes beszédek mondtak Csányi Viktor tanfelügyelő, Szávay Gyula kamarai titkár, Hauer Bertalan, dr. Ábrahám Dezső, Polster Adolf a sajtóra, Rostkowiez Arthur, Glück Adolf, stb.

— **Az elcsábított székely leány.** Az ősszel jött Debreczenbe szolgálatot keresni a Székelyföldről Szálas Zsuzsi nevű 17 éves székely leány. A hamvas arcú, formás szép leányt meglátta valami boszorkány, akit a leány nem ösmert és addig beszélt neki, amíg el nem csavarta a fejét. Rábirta, hogy hagyja el szolgálati helyét, majd elviszi ő jobb helyre, ahol szép ruhát kap, nem kell dolgozni és mégis sok pénzt kereshet. A tapasztalatlan leány hallgatott a mézes-mázos beszédre és elment a vén boszorkánnyal, aki elvitte a büntanyára. A szerencsétlen teremtés kétségbeesett levélben tudatta atyjával helyzetét, aki a rendőrség segítségével kiszabadította. A szerencsétlen teremtést hazaküldték kényszerű levéllel, de hát azt a korbácsolni való lélekfűrt meg futni engedik?

— **Kisiklott mozdony.** Nagy rémület támadt e hó 7-én a vasuti állomáson. Déli 11—12 óra között a fűtőház felőli oldalon egy mozdonyal tolatást végeztek. Időközben a pályamunkások egyik vaggonból szénszalakot hánytak le a vágány mellé. A szén szálak a vonatok folytonos menetele miatt a sínokra omlott. A tolató mozdonyvezetője későn vette észre s már a mozdonyt megállítani képes nem volt. A mozdonyt a széntömeg ennélfogva a sínról letaszította. Két és fél órai nehéz munkát vett igénybe, míg a mozdonyt a sínra visszahelyezték.

— **Toronyba zárt órásság.** Itt történt az eset Debreczenben. Inkább mulatságos a dolog, mint komoly. Kónya órásságéja, Marcenek József felment ugyanis a r. k. templom toronyába, hogy a rosszul járó órát megigazítsa. Munka közben a harangozó gyermekek ott lábatlankodtak, mire ő lekergette őket. A harangozó gyerekek erre boszút fogadtak és a toronyból levezető lépcső alatti ajtót bezárták. Az órásság délelőtt 11 órától dél után 3 óráig nem tudott lejönni, hiába dörömbözött és kiabált. A rossz-csontot, aki a goromba tréfát elkövette, nyomozzák.

— **Taciano az orfeumban.** Az özvegy Angelottiné orfeum-társu atához négy estén át tartó vendégszereplése Debreczenbe jön Taciano, a hírneves olasz nőmitató és sopranénekes. Az igazgatónő kéri a közönséget, miután a helyárakat nem emelte, hogy a jegyeket még nappal váltsák meg.

Jegyek kaphatók a Bika portásánál és Schwartz pipásnál. Taciano ma este lép fel legelőször.

— **Utczai botrány.** Tárogató István favágó erősen berugott állapotban lármát csapott az éjszaka. Bevitték a rendőrség börtönébe.

— **Talált vasvilla.** Találtatott egy vasvilla, igazolt tulajdonosa átveheti a II ik ker. kapitányságnál.

x **Szülők figyelmébe.** Ha sulyt fektet arra, hogy gyermekei szép ruhában járjanak, ruhái tartóssk legyenek és mégis olcsók, akkor azokat csakis Neumann M. ruhaüzletében szerezzé be.

x **A ki szépet és jót olcsón akar vásárolni, ne mulassza el felkeresni Mentze Henrik ujdonságok áruházát, Piacz- és Szentanna-u. sarkán.**

x **Használja a híres Hajdusági pedrót.** Egy doboz 50 fillér. Kapható Grosz Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszarvu gyógyszerházánál.

A kezelőtiszt büne.

— Letartóztatott főhadnagy. —

Budapest, június 8.

A budapesti honvédtisztikar körében nagy megütközést kelt egy tisztársuk letartóztatása, a ki bűnös üzelmek miatt jutott összeütközésbe a törvényes renddel. A letartóztatott honvédtiszt neve Moltzer Kálmán kezelőtiszt főhadnagy.

Az eset részleteire nézve a következőket jelenti tudósítónk:

A budapesti 1. számú honvédgyalogezrednél szolgál hosszabb idő óta Moltzer Kálmán, 28 éves nőtlen főhadnagy, kezelőtiszt. Néhány héttel ezelőtt Moltzert áthelyezték a verseczi 8. számú honvédgyalogezredhez. Moltzer el is utazott Budapestről, de a mint csakhamar kiderült, nem vonult be Verseczre.

Katonai felettes hatósága azóta nem ismerte Moltzer tartózkodási helyét és megtette az intézkedéseket a főhadnagy hollétének kikutatására. Hosszú nyomozás után végre nyomra akadtak és sikerült is Moltzer főhadnagyot egyik vidéki városban letartóztatni.

A letartóztatott főhadnagyot tegnap este hozta Budapestre az államrendőrség egyik detektívje és átadta a honvédkerületi parancsnokságnak. Moltzer főhadnagyot azonnal elzárták.

Ugy hiszik, hogy Moltzer főhadnagy hűtlenül kezelte a katonai kincstár vagyonát s amikor áthelyezése bekövetkezett, attól tartott, hogy erre rájönnek s a büntetés elől megszökött.

Mi az ujság?

Szakállas csecsemő. A Somogyi Hirlap ujságolja ezt a legforróbb kánikulába is beillő zöld hirt: Egyik szomszéd faluban oly szörnyeteget szült egy

Üzletáthelyezés miatt

a legújabb tavaszi ujdonságok, női és gyermek felöltőkben, nap- és esernyők, blouzok, alsó szoknyák (jouponok), gyermek ruhák stb. míg a üzlet tart mégis olcsó áron kaphatók **Darvas Testvérek** női- és gyermek felöltők áruházában **Debreczen, a Hungária mellett.**

Az üzlethelyiség kiadó.

szegény asszony, hogy a mikor megléta, a fájdalom és bánat megölte. A csodagyermek pofaszakállal és hosszú hajjal jött a világra, szemei a feje hátsó részén voltak. A babonás parasztok meg voltak győződve, hogy a csodaszülött nem más, mint maga az ördög és így igen kegyetlenül bántak vele. Egy hosszú póznára kötötték az ártatlan porontyot, *végighurczolták a falun és aztán darabokra tépték*, hogy így az ördögöt a maguk köréből elűzzék. A vizsgálatot megindították ellenük.

Négy napig elevenen eltemetve.

Poroszországban a wafnei kőszénbánya egyik tárnája a múlt héten beomlott és több munkást eltemetett. A munkások közül kettő nyomban meghalt, egy súlyosan megsebesült, egy Stuckenholz nevű gépészt pedig teljesen elnyelte az összeomlott tárna. Egész sereg bányász fogott hozzá a munkához, hogy társukat kiszabadítsák. Tizenhat méternyi kőszénréteg zárta el a szerezésnél gépezet a bányától, aki kopogással adott életjelt magától. Négy napi szakadatlan munka után végre sikerült a rétegbe akkora ürt törni, hogy táplálékot — tejet és sertésvizet nyújthattak le neki. Végre sikerült a teljesen elalélt és lesóványodott embert sirjából felhozni, amelyben négy napig volt elevenen eltemetve.

Oroszország hajlandó a békére.

Pétervárról jelentik, hogy a tegnapi tartott minisztertanács után értesítették a washingtoni és a párisi nagyköveteket, hogy Oroszország tudni kívánja Japán békefeltételeit.

TÁVIRATOK.

Norvégia elszakadása Svédországtól.

Krisztiania, június 8. A norvég storhing feliratot intézett II. Oszkár svéd királyhoz. A felirat a következő: Felséged május 27-én, mikor a nemzet felelős kormány kinevezését kérte, kijelentette, hogy nem áll módjában ezt tennie, mert megfelelő emberekkel nem rendelkezik. Felséged ezzel Norvégiában gyakorlatot törvényes felségjogairól önként lemondott és kormányzói jogát elvesztette. A norvég nemzet cselekedete tehát indokolt.

Krisztiania, június 8. A norvég parlament kérelmet intézett a svéd királyhoz, hogy Norvégia trónját a dán hercegnő fia, Károly herceg foglalhassa el, ha pedig ő ezt meg nem tenné, úgy Vilmos herceg következne, aki most 21 éves.

Krisztiania, június 8. A norvég storhing kijelentette, hogy az unióért küzd, Svédországtól elszakadni nem akar, csak függetleníteni akarja magát minden tekintetben és nemzeti önállóságra törekszik, mert boldogságát, nemzeti jólétét és jövőjét egyedül a teljes függetlenségben találja fel.

Koppenhága, június 8. A norvég kormány az összes haderő mozgítását elrendelte. A csapatok az ország határain állottak fel, készen a védekezésre. Az utasítások az, hogy ne támadjanak, csak védjék meg az eset-

leges svéd betörés ellen a norvég határt.

Bécs, június 8. A norvég kormány elrendelte az összes elítéltek szabadon bocsátását, de azon kötelezettséggel, hogy a haza védelmére fegyvert fogjanak. Krisztianiában a svéd őrség erőszakkal akarta megakadályozni a fegyenczek szabadon bocsátását, amiközben harc fejlődött ki. Elest 2 fegyencz és 12 katona, számosan megsebesültek.

Berlin, június 8. Krisztianiából jelentik: Norvégiában olyan a közhangulat, hogy készek a legvégső ellenállásra is és mindaddig nem engednek, amíg összes követeléseik nem teljesítettek.

Krisztiania, június 8. A köznépi annyira elkeseredett, hogy tudni sem akar többé királyról, **hanem a köztársasági államformát követeli**. A népszónokok azt hangoztatják, hogy vége már a nép kiskorúságának, nincs szükség koronás főre. Hangoztatják, hogy küldjön Norvégia követeket Franciaországba és az Egyesült Államokba és kérje igazságos küzdelmében azok támogatását.

Páris, június 8. Franciaországban általános a lelkesedés Norvégia mellett. Bizonyos, hogy forradalom esetén Norvégia anyagi támogatásra számíthat.

Stockholm, június 8. Oszkár svéd nem fogadta a norvég storhing elnökét, **aki a feliratot akarta neki átnyújtani**. A király kijelentette, hogy Norvégia a forradalom útjára lépett, tehát minden összeköttetést megszakít vele. A norvég parlament elnöke kijelentette, hogy a norvég nemzetgyűlés nevében jött és a felirat visszautasítása **annyit jelent, hogy a svéd király hadat üzent a norvég nemzetnek**. De a norvég nemzet tudni fogja kötelességét és megvédi alkotmányát a királlyal szemben is, aki eltepte a két nemzetet összetartó kötelekeket.

Stockholm, június 8. Svédországban a harci párt kerekedett felül. Ennek tulajdonítható, hogy a svéd király ultimátumot küldött Norvégiának.

Krisztiania, június 8. **A norvég hadsereg tábornokai, összes tisztjei és a seregredek legénysége letette az esküt a storhing kezébe a norvég alkotmányra**. A norvég hadsereg főparancsnoka Nuytowa tábornok.

Kossuth Ferencz cikke.

Budapest, június 8. Politikai körökben ma sokat foglalkoztak Kossuth Ferencz azon cikkével, melyet a „Budapest”-ben írt. Előkelő politikusok egyetértének a cikkel, melyben Kossuth kijelenti, hogy most már jogosan küzdenek a personál unióért.

Kvassay Konstantinápolyban.

Bécs, június 8. A mai esti lap írja, hogy Kvassay utasítást kapott,

hogy azonnal utazzék Konstantinápolyba. Kvassay azonnal vonatra isült. Ez is bizonyítéka teljes kudarcának.

Az osztrák körök Pálfordulása.

Bécs, június 8. Az osztrák katonai körök véleménye a magyar nemzeti követelésekkel szemben megváltozott. Ugy tartják, hogyha Magyarország ugyanoly arányban járul a közös hadsereg fentartási költségeihez, mint Ausztria, akkor ugyanoly jogok illetik is meg. Ebben az esetben sem a cseheknek, sem a lengyeleknek sem más nemzetiségeknek ugyanezen követeléseik és kívánságai nem lehetnek, miután annak anyagi ellenértékét nem szolgáltatják, sőt szolgáltatni nem is képesek.

Szóba került ez a dolog már gróf Andrassy Gyula régebbi kiballgatása alkalmával is és ő is kijelentette, hogy ez esetben, t. i. ha Magyarország a közös költségekhez ugyanannyival járul hozzá, mint Ausztria, akkor ugyanazon jogok és előnyök illetik meg minden téren, mint aminőket eddig Ausztria élvezett.

Az orosz-japán béke.

Pétervár, június 8. Cassini gróf, az Egyesült államok orosz nagykövete utasítást kapott kormányától, hogy az Unio külügyi hivatalának értesítéseit azonnal közölje és mindenben a kormány intézkedéseit kövesse. Ebből arra következtetnek, hogy Roosevelt a békeközvetítő.

Elítelt feleséggyilkos.

Budapest, június 8. Engel Zsigmond volt csongrádi kereskedő, aki feleségét az Erzsébet-köruton elölte, a budapesti esküdtszék 6 évi fegyházra ítélte.

A nagyszalontai apagyilkosság.

A gyöngelméjü fiu rémtette.

A biharmegyei bünkrönika véres adattal szaporodott. Egy szalontai legény agyonütötte az édes apját. Ez a sor, a maga megdöbbentő ridegségével, országra szóló büntényt sejtett. A nagyszalontai apagyilkosság azonban inkább a véletlen következménye, mint Tóth Sándornak, a gyöngye elméjü durva legénynek a büne.

Tóth Sándor jómódu ötven-hatvan év körüli nagyszalontai gazda együtt élt Sándor nevü legény fiával. A huszonegyéves erős testalkatu legény születésétől kezdve gyenge elméjü, erőszakos, hirtelen indulatos beteg ember. Tegnap reggel a fiu egy kapanyelet faragott, mikor az apja figyelmeztette, hogy már nagyon is vékonyra faragta. A megszólított fiu indulatosan, gorombán válaszolt, mire az apja dorgálni kezdte. A fiu egyszerre felkapta a kapanyelet és az apja fején teljes erővel végig vágott.

Az erős, egészséges ember a pitvarajtó előtt megtántorodott a hatalmas ütés sulya alatt s néhány pillanat múlva összerogyott. A házbeliék összefutottak s az apja eszméletlenül fekvő teste előtt ott találták Tóth Sándort bambán, maga elé meredve. Sokáig biába szölongatták, nem válaszolt, csak később szólalt meg. Annyit mondott, hogy:

— Megütöttem.

Az eszméletlenül fekvő embert bevitték házba és lefektették, legott orvost hívtak,

de már az orvosi segítség kiába való volt. A súlyos ütés alatt Tóth Sándor koponyarepedést szenvedett s két órai kintlódás után meghalt.

A gyilkos fiut a rendőrök a városházához kísérték, a hol kihallgatták, de már ekkor konstatálták, hogy a fiu gyöngye elméjü.

Törvénykezés.

Kalácslopásért csukják be. Gulyás Zsuzsanna a múlt év ősszén megleszte Kis Istvánét, hogy elmenetele alkalomával hova szokta tenni a kapu és konyha kulcsot. Mikor Kis Istváné eltávozott Gulyás Zsuzsanna bement a Kis Istváné lakására, onnan kalácsot és 11 koronát ellopott. Másnap Kissné átment Gulyásékhoz s a leány a lopott kalácsból éppen akkor falatozott. Az asszony megismerte a kalácsot és a leányt kérdőre vonta. A leány tettét rögtön beismerte a 11 koronát pedig visszadta. A törvényszék ezért 8 napi fegyházra ítélte.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése. Budapest, 1905. június 8.

Készaru változatlan, vételkedv valamivel élénkebb. Határidők rosszak, vetési hírekre szilárdultak.

1905. októberi buza	16.30.—32
májusi buza	—
októberi rozs	13.26.—28
1905. májusi rozs	—
októberi zab	13.36.—38
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	11.42.—44
1905. júliusi	15.30.—32
szeptemberi	—
1905. augusztusi repce	23.80.—24

REGÉNY-CSARNOK.

A vén kurucz fia.

— Elbeszélés. —

28 Irta: Magyar Gyula.

— Talán igazad van. — Mondotta Gergely némi szünet után. — De hát édes Istenem! miért ne lehetne reményed ahhoz, hogy visszatérhess majd egykor a reád várakozó boldogság karjaiba . . . Nagyon nehéz itt a szolgálat. Az ember teste, lelke elfárad bele. S ha kevés pihenőre van idő a lélek teljes nyugalomra vágyik. Nem gyötördik a reménytelen jövőbe szálló gondolatokkal. Hidd meg, elmúlik az az öt esztendő úgy, hogy észre sem veszed. Én három év óta vagyok itt, de mintha csak tegnap jöttem volna. Már megszoktam a fáradalmakat. Jól sem érezném már magam ha könyelmes volna az életem.

Bence komoran szólt:

— Én mégse tudom elhinni, hogy valaha visszatérhess Magyarországra. Mintha egyre valami feny villogna a lelkemben, a mely világosságot vet a jövőmbe . . . És én tudom, érzem, hogy soha sem látom többé a szülőföldemet. Nem fogom hallani többé a szöke Tisza kedves csobogását, s a parti rétségek vadvirágából egy hervadozó szálát se téphet le többé a kezem. Nem fogom viszontlátni ebben az életben azt az asszonyt, akit annyira szeretek, hogy érette szíves boldogan végig tudnám szenvedni mégegyszer az élet minden gyötrelmét . . .

Hirtelen más gondolat kapta meg Pistát s azt kérdezte Gergelytől:
— Szereted-e te a hazát, Miska?
Gergely Mihály felvillanó szemmel, kipirult arccal, csodálkozva felelt:
— Hogy kérdezhetsz ilyet? . . . Szeretem testvér! Nagyon szeretem! Teged is

azért szeretlek főként, mert mind a kettőnknek egy hazánk van; testvér k vagyunk . . . De annak a népek nagy részét, amely a mi szegény magyar hazánkat nemzetként lakja, gyűlölöm a lelkem mélyéből. Mert kufarielkü, meggyőződéstelen, koncezt leső, vásári léha tömeg. Pénzért, hivatalért, jólétért eladja a szavát, hitét, becsületét. Ha lehetne, eladná a tulajdon hazáját . . . Kevés már ott, hej! nagyon kevés az önzetlen magyar, akinek akút nem ismerő, egyenes kurucz lelke utálatl fordulna el a csábító-tól s őszinte, büszke nyíltsággal utasítaná vissza a szennyben fürdő aranyat: nem cserélve fel vele a becsületbe foglalt hazaszeretetet.

Ez utóbbi szavak hatása alatt előzőlötték a Pista lelkét a gyermek-egénykori emlékek. Az édes apjának, a vén kurucznek tanítása visszacsendült a lelkébe, átrendült a szívében: „Szeresd a hazát fiam! Megérdemli, mert árva, elhagyatott. Olyan, mint a büszke koldus, aki kérni restel: egyébként pedig még tán az Isten se segíti . . . Légy becsületes! . . .”

Az emlékek jól eső, meleg könyeket falkasztottak a szemébe. Észébe jutott a magával hozott hazai rög. Elővette a bőrtáskát, és felnyitva, odatartotta Mihály elé:

— Tudod e mi van benne?

Mihály egy pillantást vetett a táskába és szót:

— Rög, félig elporlódott föld:

Pista helybenhagyólag bólintott:

— Igen, föld! Meg pedig édes, honi, magyar föld! A szülőhazam udvaráról.

Gergely a legnagyobb rögtöt kivette a táskából és megcsókolta. Olyan benső, igaz érzéssel, ahogy csak a gyermek csókolhatja meg az édes anyját . . . És könnyezett ő is, Pista is.

[Folytatjuk.]

Nyiltér.*

Nyilatkozat.

Azon hazug hírekkel szemben, mintha én fizetésemet beszüntettem volna és hogy pénzügyi zavarokkal küzdenék, ezennel kijelentem, hogy e rosszakaratu hírek aljas terjesztői ellen a bünyítő feljelentést már megtettem és hogy vállalataimat a legnagyobb rendben tovább vezetem.

Bihar Udvari, 1905. június 7.

Berger Jakab.

* E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

A debreczeni izr hitközség elnökségétől.

258. sz.
1905.

Meghívás
a debreczeni izr. hitközségnek
1905. június hó 11-én, vasárnap délelőtt 10 órakor
a hitközség nagytermében (József kir. herceg-utca 26. szám, emelet)
tartandó
közgyűlésére.
Debreczen, 1905. június hó.

Az elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jegyzőkönyv-hitelesítők kiküldése.
2. Az új szervezeti szabályzatot a képviselőtestület által eszközölt és a tulajdonal felsorolt módosítások elfogadása, vagy visszavetése feletti határozathozatal.
3. Az adófelszólamlási bizottságba 3 rendes és 3 póttag választása.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

— Függyönyök —

— Ágy- és asztalterítők —

— Linoleum —

óriási raktár!!

500 koronát

fizetek annak, ki a Bartilla fogvizének használata mellett üvegeje 70 fil., valaha ismét fogfájást kap, vagy szája büzlök. (Franco küldéssel külön 95 fil.) Bartilla-Winkler Ede, Wien, 19/I., Sommergasse 1. — Kapható minden gyógyszerárban és droguériában — Csakis „Bartilla fogviz” kérendő. Hamisítások bejelentése jó utalmaztatik. Oly helyekre, hol nem kapható, bérmentve küldök 7 üveget 5 kor. 20 fillérért.

Férfi ingek

gallérok, kézelők,

szebkendők, harisnyák.

Divatos nyakkendők.

— Esernyők —

legjobb minőségben kaphatók

Szabó Lajos fiai

czégnél

DEBRECZEN, Rózsater.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, szontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkkel szedett minden szó 4 fillér. Vidéki tudakozódásnál tessék válaszbélyeget csatolni.

1 ko szilva 10 kr. 1 ko dió 18 kr. 1 ko mák 36 kr. 1 ko mazsola 30 kr. 1 ko házi szilva lekvár 20 kr. 1 ko házi baraczk lekvár 70 kr. 1 ko törm. csokoládé 90 kr. 1 liter sűrű málna szörp 1.—, 1 üv. kitűnő ó bor 24 kr. 1 liter kisüsti baraczk 1.20. 1 üv. Pezsgő 1.50. 1 üv. Tokaji asszu 1.50, 1 liter kisüsti Eper 1.— Merkli Ferencznel Fűvészkert-utca 14. Telefon 374. sz.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gvula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Compfele, Stiria egyedül csakis Keszler A. nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Nem gyári, hanem saját készítményű cipők legolcsóbban beszerezhetők Krausz Mór cipésznél Piacz-u. 34. sz. Közvetlen a főposta mellett.

Tea vaj. Naponta friss uradalmi kitűnő tea és főző vaj kapható Borsy és Farkas üzletében, Piacz-utca 43. sz. a.

Hol vásároljunk szivarka hüvelyt? Merkli Ferencznel Fűvészkert-u. 14. sz., mert csak ott lehet kapni valódi Progress, Progress king és Rákóczi egészségi szivarka hüvelyeket „főraktár“ viszont eladók kedvezményben részesülnek. Telefon 374.

Egy csinosan berendezett fűszer és rőfös áru bolt berendezés olcsó áron megkapható. Rozenfeld Hermannál Kabán.

Kézimunkák, hozzávaló kellekek, előnyomda, harisnyák, keztük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében. Debreczen, Tiszapalota.

Ugyes varró és kézimunkás leányok felvétetnek azonnal fizetés mellett Goldstein Károlyna Piacz-utca 42.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Biztos és állandó keresethez juthat minden szegénysorsu férfi vagy nő. Jelentkezni lehet a lap kiadóhivatalában.

Nádszék fonások a legolcsóbban készíttetnek Bethlen-u. 56. sz. a.

Pénzkölcsön azonnal 4, 5, 6 százalékra mindenkinek, minden összegben adólevelekre, váltókra, kötvényekre, életbiztosításokra, zálogtártyákra, részlet visszafizetésre is. **G. Löllhoffel, Berlin W. 35.** Visszbélyeg.

Bakóczi és a kuruczokról megjelent könyvecske (Irta Dr. Boldizsár Kálmán) 10 kr. leszállított árban kapható a kiadóhivatalban. Megrendelhető a kihordó asszonyoknál is.

Remek nyaralóhely. Parkírozott erdő mellett 1600 négyszögöl termő szőlővel, Bocskai kerti állomástól 2 percznyire. Debreczentől naponta ötször vasut. Előnyös feltételekkel eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy udvari lakás műhelyekkel, üveggel fedett szinnel és mellékhelyiségekkel aug. 1-re kiadó. Széchényi-utca 27. (Bejárat a Simonffy-utca felől is.) Értekezhetni az utcái lakásban.

Egy csinosan butorozott külön bejáratu szoba kiadó Bathányi u. 6. sz.

Házilag készített boreczet eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Csuz, köszvény, rheuma

ellen orvosilag kipróbált legbiztosabb katásu külezer az

„E Z E R E U M“

melyről ezrek és ezrek így nyilatkoznak:

Hálás köszönettel ismerem el, hogy az „Ezereum“ csuzos bajomban rajtam rövid idő alatt segített, ugyanazért ezen gyógyszer használatát minden csuzos bajban szenvedőnek jó lélekkel ajánlom. Miskolcz, 1903. november hó 14-én.

KUN BE TALAN ev. ref. püspök.

Főraktár: Debreczen részére Mihalovits Jenő ur gyógyszerárában. Egy nagy üveg utasítással 2 korona.

Nagy Pünkösdi Vásár!

a legszebb

Diszitett Női és Leány

Kalapok

2, 3, 4, 5

koronáért kaphatók

Párisi divat áruházban

== a főposta mellett. ==

Miért vásárolnak oly szívesen

A cs. és kir. udv. szállító

NEUMANN M. ?

Férfi-, fiu- és leányka-ruha telepén

DEBRECZEN, Főtér. ■

1ször Mert az országban a legnagyobb ruhatelep!

2ször Mert be van bizonyítva, hogy ezen cég a legnagyobb bizalmat megérdemli!

3ször Mert ugy a debreczeni-, mint a fióküzletekben a legolcsóbb szabott árak mellett tulkövetelések bizárva vannak!

4ször Mert csak a legjobb anyagból készült férfi- és fiu-ruhák adatnak el!

5ször Mert mindenféle férfi- és fiu-ruházatban a legnagyobb választékot tart!

NEUMANN